

Zoo is specialiseering wel een kenmerk der tegenwoordige taalkunde, maar een van den buitenkant. Het woord zegt alleen, dat zekere richting in het onderzoek meer nadruk gekregen heeft dan vroeger; het zegt niet, hoe bij dat verschil de continuïteit bewaard bleef, die het vroegere en het nieuwe tot één wetenschap verbindt. Vraagt men om dat laatste, zoo blijkt specialiseering begeleid door een streven naar eenheid, dat in gelijke mate steeg als zijn tegengestelde, de verdeling van den arbeid, de isoleering van de arbeiders der wetenschap. Ik waag te meenen, dat deze gezel der verdeling niet enkel in de taalwetenschap optreedt. Als drang naar synthese vertoont hij zich in allerlei gestalte. Vooreerst is in alle geesteswetenschappen komen te vervallen de isoleering, waarmee een oudere tijd het voorbeeldige van het historische afzonderde alseen omljnd gebied daarbinnen. Het model van taal is voor ons niet meer Latijn of Grieksch, met name niet meer Latijn of Grieksch van een bepaalde periode, het voorbeeld van geschiedenis niet meer de Oudheid, of zelfs een bepaalde periode daarbinnen, het model van wijsgeerig denken niet meer Plato of Aristoteles. De opheffing van deze isoleeringen bracht, doorwerkend, de verhouding tusschen de wetenschappen zelf in beweging. Het effect was een synthetische doordringing van deze onderling als nooit tevoren gekend en wel onderscheiden van die aanvankelijke ongedifferentieerdheid, waaruit in de Oudheid de verdeling der vakgebieden ontsproten is. Vóór deze verstrengeling waren de vakgebieden als met tusschenruimten naast elkander gelegerd. Stond tegenover die zakelijke afgescheidenheid, dat meer dan thans één persoon verschillende gebieden bestreek, zulk polyhistorisme, soms universalisme, herinnert toch meer aan antieke ongedifferentieerdheid dan aan de moderne interpenetratie, die uitwendig met verdeling van arbeid samengaat.

In het begin der negentiende eeuw werd geschiedenis, tot zoolang geschiedenis van menschen en volken, uitgebreid tot geschiedenis van talen, godsdiensten, van recht en zede. Werd hierdoor de taal voortaan object der geschiedwetenschap of bleef zij onder de taalwetenschap? Indien al het laatste, dan